

EPERJESI LAPOK

(FELVIDÉKI SZEMLE)

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre 2 kor. 50 fill. — Egyes szám ára 20 fill.

Hirdetési díj: Háromhásos petitor egyszeri hirdetése 20 fill. Többszörös hirdetésért jutányosabb. Nyilvántartás: minden sor 30 fill.

Az Eperjesi Széchenyi-kör
s az Eperjesi Kereskedők és Keresk.-ifjak Egyletének
hivatalos közlönye.

Szerkesztőség: Eperjesen, Fő-utca 55. sz.

Kiadóhivatal: Kósch ÁRPÁD könyvnyomtató-intézete
Eperjesen, Fő-utca 59. sz.

Az általános drágaság.

írta dr. E. Nagy Olivér.

Én azt hiszem, hogy a vegetáriánizmus legelkeesebb apostolai sem tudnának eszméjüknek nagyobb propagandát csinálni, mint a magyarországi mészárosok. A húsevők lassankint növényevökké válnak, a középosztály asztalain a húsos-tálak lassankint ismeretlen fogalommal lesznek és helyet adnak a főzeléknek. Az a hivatalnok-család, amely, bár mérsékelt mennyiségben, de meg tudta magának szerezni a mindennapi húst, innen-onnan csak ünnepnaponként lát majd ilyesmit az asztalán, míg hétköznapokon kénytelen lesz a szegényebb néposztályok állandó menüjére, a burgonyára, babra, káposztára áttérni s a húst az egészhez — hozzágondolni. Mert hisz' a rendszeres táplálkozás minden rendesen élő, intelligens embernek életszükséglet ugyan, de talán a húsevés elvégre mégsem elkerülhetetlen, kivált, mikor azt látjuk, hogy a középosztálybeliek keservesen szerzett jövedelmének abszurd módon jelentékeny részét az étkezési kiadások rabolják el. Hiszen hol van még a többi elengedhetetlen szükséglet, a lakás, a ruházkodás, a neveltetési költségek, a művelt embereknél el nem kerülhető irodalmi kiadások, stb.? És mindezt kell fedezetet találni, mert a társadalom nem kérdezi, hogy honnan vesszük a pénzt? Azért a középosztálybeli ember gyermeke mégsem járhat mezitláb.

A húsnak, ennek a fontos élelmiszernek a drágulása országszerte általános. Eperjesen pl.

tíz évvel ezelőtt olyan olcsóság volt, hogy 20, mondjuk húsz krajczárért egy kis báránnyal lehetett kapni. És ma? A marha- meg borjúhús tekintetében kiállja ez a kis város a versenyt az ország legnagyobb helyeivel, a zsír ára pedig meg is haladta a budapesti vásárcsarnokok árait. Budapestről a minap jelentették, hogy a borjúhús árát kilónként 30—40, a marhahúsét 20 fillérrel emelték. Pozsonyban a rettenetes húszsora ellen városilag szerződött mészárszék felállításával védekeznek. A Balaton partján a baromfit alig lehet fizetni, pedig hisz' annak a környékbeli magyar parasztságnak egyik főfoglalkozása az állattenyésztés, különösen pedig a szárnyasok tenyésztése. Hát hová leszünk, ha ez így folytatódik?

És ne gondoljuk, hogy a vidék kis helyein talán kedvezőbbek a viszonyok. Nincs az a nyomorult, Isten háta mögötti fészek, amelyet manapság fel ne keresne a közvetítő kereskedelem és össze ne vásárolná ott, a mi összevásárolható. Csirke, liba, tojás, vaj egyformán vevőre talál és viszik a sok élelmiszert — Bécsbe.

Mert hát itt kezdődik a dolognak tragikomikus része. Mi nem tudjuk, hogy mivel fizessük meg a mérhetetlen piaci árakat és Bécsben egész elfogadható áron lehet bevásárolni a magyar húst, a magyar gyümölcsöt, a magyar főzeléket. Ez nem rémkép, ez így van. Tessék csak végigkérdezni az összes nagyobb magyar fürdőhelyek vendéglőseit, honnan kapják a filéhez, roszbőfhöz, bifsztekhez való marhahúst? — Bécsből. De nem az osztrák állattenyésztés termékei ám ezek, hanem a magyaréi, melyet itt nálunk

összevásárolnak, vagy esetleg felhajtának a sanct-marxi marhavásárra s ott veszik meg a bécsi mészárosok, hogy aztán visszazállítsák Magyarországra. Érdeklődtem a dolog iránt, kérdezősködtem s mondhatom, hogy Tátrafüredtől Balatonfüredig minden előkelő fürdői vendéglő naponta Bécsből hoztatja a magyar marhahúst.

Hát a ki nem akarja elhinni a mi rettenetes gazdasági kizsákmányoltatásunkat Ausztria által, annak a szemei is kell, hogy megnyiljanak ilyesminek a láttára. Azt mondják a közös vámterületbe szerelmes gazdák, hogy önállóság esetén itthon nem tudják a marháért azt az árat megkapni, a mit Bécsben adnak. Hát ha meg tudjuk adni még azt is, a mit a bécsi spekuláció követel, akkor az itthon levágotat nem vagyunk képesek megfizetni?

Vagy nézzük a bécsi Naschmarktot, a gyümölcs piacot. A ki valaha járt ott, nagyon jól tudja, hogy a magyar gyümölcsöt bizony Isten olcsóbban kapja meg ott, mint a termelési helyén. Végül vessünk egy pillantást a főzelék-neműekre. Pozsony- s a többi határszéli megyékből valóságos karaván-számba mennek a kocsik Bécsbe káposztával, salátával stb. stb., és a pozsonyi piacon akárhányszor csak drága, vagy legalább a bécsiéknél jóval drágább áron lehet a szükséges effajta élelmiszereket beszerezni.

Hát bizony ez tragikus is, komikus is. Tragikus, hogy a mi termelésünket az idegenek olcsóbban kapják, mint mi magunk, és komikus, hogy oly elhetetlenek vagyunk, hogy a saját produktumainkat kiengedjük a kezünkől és akkor drága

AZ «EPERJESI LAPOK» TÁRCZÁJA.

Epizód Thököly deákéletéből.

írta ifj. Beszkid Miklós.

A főmaradt régi számadási könyvek bizonyítják, hogy Eperjes mindig kiváló gondot fordított iskolájára. A város gazdag és művelt polgárai költséget nem kíméltek, hogy azt jó karban tartsák és gyermekeiknek kitűnő tanítókat szerezzenek. De, bár mindig jelesebb tanítványok sorába tartozott, országos híret és jelentőségét a protestáns rendek 1665. november 18-ikán Kassán tartott gyűlése alapította meg, melyen a mai Kollégium alapját vetették meg. Az eszme egy élelmiszer, de nagyraagyó eperjesi tanárnak, Mag. Bayer János agyában fogamzott meg!

Az impozáns tanintézet, melynek helyét Eperjes polgárai a tojásdud főpiac legszebb részén, a város ősrégi és egyetlen gothikus emléke, a plébániatemplom mögött jelölték ki helyet, 1667. október 18-ikán nyílt meg, mit 1887-ig az a felirat jelzett, mely a Kollégium északi homlokzata két középmezőjén a nagy tűzvész alkalmával hamvadt el. Első rektora Pomarius Sámuel volt, egy igen képzett férfiú, kit a felsőmagyarországi ev. hívek Magdeburgból, hol mint pap működött, Calow Ádám, wittenbergi egyetemi tanár ajánlására hívtak meg az eperjesi iskolához. A tanárok sorában szintén igen kitűnő, a külföldi iskolákon tanult erővel találkozunk, kiknek irodalmi munkásságától nem egy becses emlékünk maradt fenn. Az igen nagy számú tanulóifjúság meg nemcsak Eperjesről, vagy a vidékről került ki; nem is csupán magyar tanulókkal találkoztunk; de mindjárt az első tanévre erdélyi, lengyel, porosz, sziléziai

és horvát ifjak is beiratkoztak a Kollégiumba. Az előkelőbbek között voltak: br. Nyári Ferencz, br. Petrőczy Miklós, István és Imre, br. Pongrácz Ferencz, Wittnyédy Pál és László, a Dobay, Keczer, Keilemessy, Semsey, Saárossy, Szirmay, Görgey, Izdenczy, Bertóthy, Zombory, Budaházy s számos más nemes családok ifjú sarjadékai és az intézet büszkesége: Thököly Imre. Ezen ifjak közül számosan játszottak aztán felnőtt korukban a történelem színpadján nevezetes szerepet, és pedig többnyire ismét együtt, mint a kurucz király hívei. A nevezetesebbek közül: Petrőczy István, híres tábornoka volt Thökölynek, majd utána Rákócynak, kivel el is bujdosott; Izdenczy Márton Tokaj várát védte a labanczok ellen; Weber, Zimmermann, Saárossy Márton — mindannyian Caraffa alatt véreztek el...

I.

A híres Thökölyek utolsó, de legkiválóbb sarja — kinek az ismídi temetőből hazahozandó hamvait talán csak mégis Eperjes városa fogja őrizni — tízéves mult akkor, mikor a Kollégium növendékei sorába lépett. 1657. szeptember 25-ikén született Atyja a roppant gazdag késmárki gróf, Thököly István volt, ki a Kollégium ügyeit mindenkon szíven viselte és nagy összeggel gyámolította; anyja meg Gyulaffy Mária. Imre a korán elhunyt szülők ötödik gyermeke volt.

A gazdagság nagyságáról fogalmat alkothatunk magunknak az 1671. évi ítéletből, mely a Thököly-árvákat — az anyai rész kivételével — egész örökségüktől megfosztotta. Ezt az örökséget Késmárk, a Murányhoz tartozott négy falu, a keresztúri ház, a hegyaljai szőlők, Ényiczke, az árvai rész: Likava, Rózsahegy, a hegyaljai szőlők, Rimaszombat és Gyöngyös egy része, Lietava, Zsolna, a fél Rimaszombat és Gyöngyös egy része képezte. De Thököly Imre még így is mindig elég gazdag képezte. Erdélyben bírta a hunyadi, az ilyei, a krakkói, a csúcsi jószágokat, továbbá Huszót. Szilágycsehet, egy mármaros-szigeti udvarházat, Gyulafehérváron, Tordán egy házat s ez utóbbihoz tartozó praediumot, végre Küküllő vára egy részét.

Jelen számunkhoz félv melléklet van csatolva.

A nagyreményű ifjú, ki még nyolczadik életévét sem töltötte be, midőn Apaffy Mihály Máramaros megye főispánjává kinevezte, a kor szokásához híven korán részesült már oktatásban, nemcsak a rangjához illő testi gyakorlatokra, de a vallásos ájtatosságok pontos elvégzéséhez is hozzászoktatta buzgó környezetében. A szellemi munkában Szánthó András, a későbbi eperjesi tanár volt a nevelője, ki a kis Thökölyt, mikor egyszer engedetlenkedett, meg is vesszőzte. De ezzel elvesztette főnöke kegyét. A krónika azt jegyezte fel róla, hogy mikor Thököly Imre is Eperjesre jött tanulónak, félelemből le akart mondani tanári állásáról s csak Pomarius és Ladiver Illés rábeszélésére maradt meg helyén.

Az öreg Thökölynek nem igen volt szándékában, hogy fiát Eperjesen neveltesse. Az volt az óhaja, hogy szerelmes gyermeke összes tanulmányait magánúton — otthon — végezze be. De mikor 1667. őszén a Kollégium, mely az akkori válságos időkben valóságos embereinek, Wittnyédy és Osztroth unszolására, mégis rászánta magát, hogy Imrét Eperjesre hozza.

A fiatal gróf 1668. jan. 22-ikén este — tehát már tanévközben — érkezett a vén Sárosmegyei patriarkális székhelyére, mit atyja jó barátjához, Telegy Mihályhoz írt leveléből tudunk, melyben arra kéri, hogy látogassa meg, ha Eperjes felé találna vinni az útja. Kisérétében atyja és Keczer András, a késmárki várparancsnok voltak.

Az eperjesi polgárok körében nagy örömet keltett a fiatal Thököly megérkezése; Pomarius meg valóságos ünnepé varázsolta a Kollégiumba való belépését.

A beiratás január 24-ikére volt kitűzve. Az ezt megelőző napon az egysz tanári kar ebédre volt hivatalos Thökölyhez. A tanárok nagy megtiszteltetésnek vették a meghívást; a kitűzött időben mindannyian pontosan

pénzen, a németet is meghízni engedve rajta, visszavásároljuk.

A drágaság ma már általános. Nem lehet azt állítani, hogy ez a város drága, az meg olcsó. Ma legfeljebb abban van különbség, hogy egyik cikk az egyik városban olcsóbb, a másik a másikban. Egyik helyütt olcsó a gyümölcs, a másikon a fűzelék. De abszolút olcsó város vagy község Magyarországon ezidő szerint — ezt merem állítani — nincs. Az egész magyar társadalom nyög ennek az átka alatt. Ezt látva, nem tudok elzárkózni az elől a meggyőződés elől, hogy az önálló vámterület ennél rosszabb nem lehet, legfeljebb jobb. Hiszen van terményünk elég, az ország dúsan hozza felszínre az életben szükséges legkülönbözőbb cikkeket; minden logika tehát azt mondja, hogy olcsón kellene élnünk. És mit látunk? Hogy a mi zsírunkból olcsón él a német, mi meg drága pénzen visszaveszünk tőle azt, a mit olcsón eladtunk neki.

Tudom, mit mondanak erre a közös vámterület hívei. Hogy, de milyen drága lesz majd az egyéb szükséglet: a cipő, a ruha — szóval, a mivel most Ausztria lát el bennünket. Nos, azt hiszem, ha Ausztriával szemben, tőle függetlenül, megnyitjuk kapuinkat — addig is, míg mi magunk elég erősek leszünk — az angol, francia, meg birodalmi német konkurencziának, ha nem leszünk rászorulva az osztrák ipar termékeire, hanem ugyanazt megszerezhetjük a némettől, a francziától, vagy az angoltól is: akkor nem kell attól tartanunk, hogy e téren is megkárosodnánk.

De hogy küzdésteljesebb, keservebb legyen a gazdasági megélhetés akkor, mint most: ezt nem hiszem el. Talán egy-két esztendeig megérzi egy-két nagygazda. De a nemzet milliói csak nyerhetnek vele!

Kereskedelmünk bajai.

A kassai kereskedelmi és iparkamara a kamarai kerület összes kereskedelmi testületeihez, társulataihoz és köreihez a következő körlevelet intézte:

71.757—1905. sz. „A kassai kereskedelmi és iparkamarától. Igen tisztelt társulati Elnökség!

A mindennapi élet figyelmes szemlélője és a kereskedelmi életünk fejlődése iránt érdeklődő szakember

megjelentek. Az ebéd folyamán Pomarius egy hódolat- teljes áradozó beszédben üdvözölte a Kollégium leg- gazdagabb és nagyon tevékeny pátronusának a fiát. Másnap 11 óra körül Keczer András, a Curátorok és Inspektorok kíséretében ment át az ifjú Thököly a Kollégiumba, hol az új polgárt a rektor megint egy «oratio salutatoria»-val fogadta.

Az intézet «büszkesége» a grammatikális, azaz a III. osztály növendéke lett, hol egykori nevelője Szánthó András tanított. Rhenius tankönyve szerint a grammatikát adta elő; mellette még Comenius Januáját, Cicero Epistolae Famil., Weller görög nyelvtanát, Dietrich Epitome Catecheticá-ját magyarázta és vezette a magyar nyelvi gyakorlatokat. Az osztálytanárnak egy újabb szónoklatban mutatta be Pomarius a haza és az evang. vallás ifjú reményét, lelkére kötve, hogy «az ifjút méltó- képen nevelje, tanítsa»; és felhívta egyúttal az ifjúságot is, hogy azt «a szerencsét, miszerint egy Tököly Imrén- nek osztálytársa lehet, méltóképen becsülje meg».

II.

A kis Thököly több, mint két évet töltött az eperjesi iskolában. Az «Eperjesi ev. ker. Collegium történeté-» nek tudós írója igen becses művében ugyan azt mondja, hogy az 1668—69-iki tanévben Thököly már nem volt Eperjesen. «Az előbbi évben» az 1667—68. tanévben «beiratkoztak közül, gróf Tököly Imrén kívül, meg- maradtak még a br. Petrúczy, br. Pongrácz, br. Nyári

mely sajnálattal észleli és tapasztalja, hogy a hazai kereskedői osztály nem csekély részének értelmi és műveltségi színvonala mindinkább süllyed és hogy ha- zánk kereskedelmi osztályának jelentékeny része nem bir oly előképzettséggel, nem szerzett tanonc- és segéd- éveiben oly elméleti és gyakorlati ismereteket, hogy a létért vivandó harcban megállhasson és hogy azon osztálynak, melynek tagjává lett, díszévé váljék.

Ha a vidék kisebb és nagyobb kereskedelmi empo- riumait beutazzuk és az ottani üzleti viszonyokat tanul- mányozzuk, szomorodott szívvel tapasztaljuk, hogy a régi kereskedő-czégek, a régi nevek, a kereskedelem patriciusi alakjai, a régi képzettség, az üzlet és a pálya iránti meleg érdeklődés mindinkább eltűnnek és hogy a kapzsiság, a legrútabb önzéssel párosult lelkiismeret- lenség kezd majdnem általános kereskedelmi erkölcscsé- válni. A kereskedelmi pályán nagy számban oly emberek mozognak, kik alacsony értelmi színvonalon állanak, kik- nek sem általános, sem szakmúveltségük nincs, kiknek szíve hideg és lelke üres, kik sem lelkesedni, sem buzdulni, sem komolyan és tisztességesen munkálkodni nem tudnak.

Ha e nagy nemzeti bajnak okait kutatjuk, azon meggyőződésre jutunk, hogy ezen bajnak első forrása azon, a köztudatba átment tévhit, hogy a kereskedelmi pályára bárki alkalmas, hogy ezen pályához előképzet- ség nem igényeltetik és hogy arra a legelemibb ismeret-eket is nélkülöző gyermek léphet, ki más pályára ab- szolute alkalmatlan.

Tapasztaljuk, hogy maguk a kereskedők sem visel- tetnek pályájuk, élethivatásuk iránt oly szeretettel és oly tisztelettel, mint azt más életpályán működő, küzdő és többé-kevésbé boldoguló polgártársainknál látjuk és tapasztaljuk.

Hogy kereskedőink jelentékeny része mennyire nem szereti azt az életpályát, mely neki nem is túlságos munkálkodás mellett poldogulást, megélhetést, nem ritkán tekintélyes vagyont és nem megvetendő társa- dalmi állást nyújtott és biztosított, azt bizonyítja azon sajnós körülmény, hogy kereskedőink a legkritikább eset- ben szánják legkvalifikáltabb gyermekeiket a kereske- delmi pályára, de azokat középiskolai és egyetemi ki- képzésben részesítve, szaporítják az ügyvédi, orvosi és mérnöki pályán nyomorgó, vagy a közhivatalokban való elhelyezésre leskelődők számát. Ezen okból tűnnek el a kereskedelmi czégjegyzékekből a régi tisztelt, néha fényes nevek, ezért keressük ma hiába a kereskedők soraiban a kereskedelem patriciusait, ezért következett be a hajdan erős, nemes városi polgárságnak estalkonya.

A jelzett hanyatlásnak második oka az, hogy a kereskedő és alkalmazottjai közötti viszony lényegesen megváltozott és hogy ezen viszonyban hiányzik a leg- nemesebb emberi érzés: a szeretet.

A régi kereskedő családtagjának tekintette tanonczát és segédjét, és úgy viselkedett vele szemben, mintha valóban atyjának helyettese lett volna. A kereskedelmi alkalmazott viszont szeretettel és tisztelettel viseltetett

főnöke iránt, mintaképnek tekintette és arra törekedett, hogy a kereskedelmi pálya ezen kiváló alakjához hasonló legyen. A mai kereskedelmi főnökök jelentékeny része a gondozására bízott tanonc-gyermekben és a nála alkalmazott segédben egyszerű eszközt lát, melyet saját önző céljaira a legnagyobb mértékben kihasznál, mely- nek munkabírását és tehetségeit szívtelenül kizsákmá- nyolja, kihez nem közeledik szeretettel és kitől viszont nem vár szeretetet. Az alkalmazottak nagy sokasága viszont gyűlöli főnökében a testi és lelki tehetségeivel gyakran lelketlen uzsorát űző kufárt és minden tőle telhető módon fegyverkezik és védekezik főnökének zsarnoki hatalma ellen. Ez a két elem, mely kölcsönös megértéssel, kölcsönös becsüléssel nemcsak az egyénre, de a közre is hasznos működést fejthetne ki, a szeretet hiánya miatt két ellenséges táborban csoportosul, mely egymás ellen áskálódik, egymást kihasználni és káro- sítani törekszik.

Ezen kamara azonban azt tartja, hogy nem elég egy nagy bajnak okait fűrészni és a baj létezése fölött a hazafias fájdalom könnyeit hullatni, de kötelessége azon módokat és eszközöket megállapítani, melyeknek segítségével a baj orvosolható.

Ezen orvoslási módok, meggyőződésünk szerint két- félek; és pedig elsősorban oly gyógyszerek, melyeket mi magunk készíthetünk és alkalmazhatunk, és oly or- voslási módok, melyeket nekünk a polgárok egyeteme: az állam nyújthat csupán.

Foglalkozunk először az állam által nyújtható orvoslási módokkal.

Miután a hazai kereskedelem színvonala alábbszál- lásának egyik oka az, hogy a kereskedelmi tanonczától, tehát a kereskedelmi pálya noviciusától előképzettség nem követeltetik és törvényeink értelmében nem is követelhető, azt kell kívánnunk az államtól, hogy a hazai kereskedőség színe-javának minden kereskedelmi kongresszus alkalmával hangoztatott abbeli kívánságát teljesítse, miszerint törvénybe iktassa, hogy a magyar szent korona államterületén, vagyis a magyar birodal- lomban a kereskedelmi pályára csak oly ifjú léphessen, vagyis kereskedői tanoncznak csak oly ifjú legyen szerződthető, ki valamely középiskola négy alsó osz- tályát elvégezte, mert csak így fog a hazai kereskede- lemnek megfelelő előképzettséggel bíró, az ismeretek elemeiben otthonos, szélesebb látókörű fiatalság rendelkezésre állani.

Ezen kamara belátván és átérezvén ezen orvoslási mód sürgős alkalmazásának szükségességét, indokolt felterjesztésben újította meg a jóravaló hazai kereskedők ezen jogos kívánságát a kormány és a törvényhozás előtt és egyidejűleg felkérte az összes hazai kereske- delmi és iparkamarákat, hogy hasonszemű feliratokkal és felterjesztésekkel járuljanak ezen két döntő fórum elé.

Ha a hazai kamarák ezen kívánsága az ipartörvény küszöbön álló revíziója alkalmával valósul, a minthogy valósulnia kell, ha a kamarák erélylyel, kitartással és

fiúk is». De ez az állítás — mit toll- vagy sajtóhibánál egyébrek különben nem tartok — föltétlenül téves. Az ifjú Thököly részben még a következő 1669—70-iki iskolai esztendőben is növendéke volt a Kollégiumnak. 1670. április 1-jén még Eperjesen volt, de igen való- színű, hogy októberben nem volt már itt.

Imre gróf az Eperjesen töltött idő alatt úgy élt, mint egy kis király; egész fejedelmi udvart rendezett be részére édesatyja. De azért távol állt tőle a gőg; szívélyes és leereszkedő volt mindenkihez. Tanulmányait sohasem hanyagolta el, a leczkére mindig nagy gon- dot fordított. Az eredmény természetesen nagyon fényes volt, a pontos és rendszerető kis Thököly kitűnő deák lett, mit Pomariusnak az első kollégiumi tanév végén, 1668. október 10-ikén kezdődő ünnepélyes nagy viz- gálatokat bevezető beszédjéből tudunk.

A tudós igazgatónak ez a becses munkája, melyet az idő enyészete fentartott számunkra, két részből áll. A mű elején az iskolai vizsgálatok fontosságáról s szük- séges és hasznos voltáról értekezik, folytatásában meg az 1667—68-iki iskolai év történetét beszéli el. Ebben a részletben említi Pomarius, hogy a késmárki gróf Thököly Imrét az elmúlt iskolai évben látta «in classem suam gramaticam stato tempore quotidie concurrere lectiones memoriae mandare et recitare. Exercitia styli ex Hungarico Idiome in Latinum excipere»; látta

I. 1. r. 28. l.

szorgalmasan tanulni, iskolába járni; látta mint verseny- zett a bárókkal, mint tartotta meg első helyét nem nevéért, de érdeméért, mint kérdezett maga is; látta «de palma industriae et doctrinae ferveide masculique decertare... sed et vestro jussu interrogare ipsum ac examine in circulo condiscipulos adstantes Paecep- toris ad instar». Ezen kicsi emléksorokból, melyeket nem vehetünk egészen üres bóknek — mindazt, mit Thököly korai értelmességéről és biztos fellépéséről mondtak, az idő nemsokára igazolt — az is kitűnik, hogy a tanárok örvendetes hódolattal vettek tudomást az ifjú gróf legcsekélyebb haladásáról.

Az iskolai év vége és az új kezdete között ren- desen egyhavi szünet volt; ez volt a szüreti vacatio, mert különösen a szüretre való tekintetből adták.

A deákok előtt ezt az igen kedves időszakot a kis Thököly vagy otthon, a késmárki várkastélyban töl- tötötte, vagy Tokaj környékén, hol a Thökölyeknek nagy szülői voltak. Ebből juttatott — az 1688-iki év folyamán — a kegyes Thököly István 600 holdat az eperjesi Kollégiumnak. Ez a híres hegyaljai, nevezetesen mádi «királysztöl», melynek szomszédságában — Tolcsván — Eperjes városnak volt szülője és pinczéje, hol a nemes polgárok szürkölték az isteni nedűt, több mint tízezer forintot képviselt s a Kollégium részére adott adomá- nyok között a legnagyobb volt.

(Vége köv.)

Igmándi

keserűvíz, reggelenként fél pohárral használva,

meglepően gyors és nagyszerű sikerrel pótolja otthon bármely évszakban a Karlsbadi és Marienbadi ivókurát gyomor és bélbajokban, úgyszintén elkö- véredés, szívelhájasadás és azzal járó fulladásnál, sárgaság, máj- és lépda- gaveredés, hashajtó ásványvizek meg sem közelítik, és saját érdeké-

ben cselekszik, ki helyette más nem fogad el. — Utasítás mellékelve. — Kapható Eperjesen Bohrandt J. W., Holénia B., Bakay F., Lefkovits E., Sváby F., Bein S., Duhlström K. urak üzletében. — Nagy üveg 50 f., kis üveg 30 f.

hazafias lelkesed- akkor megszűnik delem lelkiismer- népretegekből u- nem lesz a lelki- hogy fiát más- sége, gyakran sz- jának értelmes- nevelje, mely n-

Miután azon megközelítő biz- időpont, melyben kívánságunka- minden illeték- kedelmi és ipar- nak, a becsülete- letéteményeseim- vezetett keresked- hazai keresked- sére hivatott ma-

És, mert ez ember, legyen- melő, felismeri- intő szótát: o- tettel fordulunk- hoz azzal a kér- sedésük melege- gyökerező tekni- kereskedőink a- elismerjék, gyer- azon megtartás- a kereskedelmi- kel és a segédke- szeretetteljes ba- masoztjaitak cs- vén, azoknak a- szülők, lelkiism-

Miután az egy- együtt hazafia- időpontnak be- önállásának m- kérdésünk kivív- méből bekövet- közeledik azo- a nemzet jog- a nemzet ga- hazai keresked- fias lelkesedés-

mindezekn- tisztelt társula- ket teljesítik- gel és lelkes- melyen e büs- lem újjászüle-

Hazafias i- kereskedelmi- elnök, Deil J-

Vá

Mult szá- nem adhatta- közgyűlésről. gyűlés dr. H- a tiszteletbe- orvosnak vá- éves orvosi- kórháza körü- nem régen- városi kórhá- orvossá vála- elkészítését a- Aszfalt-Rész- akadály net- készíteni. — rozta, hogy- ronát vesz- árlejtési ter- való elkész- Optimisták- a vízvezeték- viselő közb- ajánlotta a- dig növekv- melyeknek- módot nyu- felszólalásn-

hazafias lelkesedéssel fognak e követeléssel előállni, akkor megszűnik annak lehetősége, hogy a kereskedelem lelkiismeretlen elemei a műveltség, tanulatlan néprétegekből ujonczozzák a tanoncok ezreit és akkor nem lesz a lelkiismeretes kereskedői szülőnek oka arra, hogy fiát más pályára terelje, de előáll annak lehetősége, gyakran szükségessége, hogy a kereskedő családjának értelmes és arra termett ivadékaik azon pályán nevelje, mely neki kenyeret és becsületet adott.

Miután azonban a mai politikai viszonyok között megközelítő biztossággal sem határozható meg az az időpont, melyben a törvényhozás és a kormány jogos kívánságunkat törvény alakjában teljesíti, kötelessége minden illetékes hazai tényezőnek, kötelessége a kereskedelmi és iparkamarának, kötelessége a grémiumoknak, a becsületes, régi kereskedelmi tradíció őreinek és letéteményeseinek, kötelessége a modern alapon szervezett kereskedői társulatoknak és köröknek a talajt a hazai kereskedelem átalakítására s a nagy feladat elvégzésére hivatott magyar kereskedelem számára előkészíteni.

És, mert ez így van, mert tudjuk, hogy a magyar ember, legyen akár kereskedő, akár iparos, akár termelő, felismeri az élet követelményeit, megérti a kor intő szótátát: őszinte, barátságos érzellemmel és szeretettel fordulunk az igen tisztelt kereskedői társulatokhoz azzal a kérelemmel, hassanak oda hazafias lelkesedésük melegével és a dicsőséges mult tradíciójában gyökerező tekintélyüknek egész súlyával, hogy kiválóbb kereskedőink a második orvoslási módot czélszerűnek elismerjék, *gyermeküket a kereskedői pályára neveljék és azon megtartsák, és bírák rá tagjainak színe-javát, hogy a kereskedelmi alkalmazottakkal, a tanonc-gyermekkel és a segédekkel szemben a kereskedő ösöknél tapasztalt szeretetteljes bánásmódot alkalmazzák és összes alkalmazottjaikat családtagoknak, gyámgyermeküknek tekintvén, azoknak testi jólétéről, szellemi kiképzéséről igazi szülők, lelkiismeretes gyámok módjára gondoskodjanak.*

Miután az igen tisztelt kereskedői társulatok velünk együtt hazafias lelkesedéssel várják annak a várva-várt időpontnak bekövetkezését, midőn hazánk gazdasági önállóságának megvalósítása, önálló gazdasági berendezkedésünk kivívása az isteni Gondviselés kedvező kegyelméből bekövetkezik; miután hitünk szerint mindinkább közeledik azon időpont, midőn az ige testté válik és a nemzet jogos kívánságai megvalósulnak, és miután a nemzet gazdasági életének gyökeres átalakítása a hazai kereskedői osztálytól nagy tudást, rendkívüli hazafias lelkesedést és kitartást követel:

mindezeknél fogva bizton reméljük, hogy az igen tisztelt társulatok intő-szózatunkat megértik, kérelmeinket teljesítik és teljes odaadással, hagyományos hűséggel és lelkesedéssel fognak azon zászló alatt küzdeni, melyen e büszke szavak állanak: *a magyar kereskedelem újjászülése!*

Hazafias üdvözlettel — Kassa, 1905. aug. 12. — a kereskedelmi és iparkamara nevében: *Siposs A. Gyula s. k., elnök, Deil Jenő s. k., titkár.*

Városi közgyűlés.

— 1905. augusztus 19. —

Mult számunkban, lapunk zártára való tekintettel, nem adhattunk egészen kimerítő jelentést a megtartott közgyűlésről. — Így ki kell emelnünk, hogy a közgyűlés dr. *Horowitz Imre* orvost, kit a tanácsi javaslat a tiszteletbeli orvos címre ajánlott, *tiszteletbeli főorvosnak* választotta meg, méltányolva ezzel tizenkétéves orvosi gyakorlatát, kiváló képzettségét és a város kórháza körüli tevékenységét. Viszont a városunkban nem régen letelepedett dr. *Gallotsik Sándor*, a ki a városi kórházban szintén tevékenykedik, tiszteletbeli orvosossá választották meg. — A főutcai aszfaltjáró elkészítését a közgyűlés a pályázók közül a Neuchateli Aszfalt-Részvénytársulatra bízta, a mely azt, ha semmi akadály nem merül fel, november végéig el is fogja készíteni. — A vízvezeték ügyében a közgyűlés elhatározta, hogy nem 400,000 koronát, hanem 500,000 koronát vesz kölcsön erre a célra. Az építészeti és árlejtési tervezetnek a szakosztály javaslata értelmében való elkészítésére a tanácsot a közgyűlés utasította. Optimisták nézete szerint 1906. augusztusában meg lesz a vízvezeték. Vajjon? — Dr. *Müller Bertalan* városi képviselő közhelyesléssel kísért felszólalásában figyelmébe ajánlotta a tanácsnak az utcák öntözését és a mindig növekvő piaci drágaságot, a húsárak magasságát, melyeknek korlátozására az ipartörvény a tanácsnak módot nyújt. — Majd meglássuk, lesz-e foganatja a felszólalásnak?

HIREK.

— **Pucherna — ezredtulajdonos.** A király *Pucherna Ede* tábornagyot, a kassai 6. hadtest parancsnokát, a nagyszabedni 31. gyalogezred tulajdonosává nevezte ki.

— **Kinevezések.** A sóvári m. kir. főbányahivatal főnöke *Pistyák Mihály* igazolványos csendőrmestert a sóvári m. kir. bányahivatalhoz ideiglenes minőségű mázsaszküdtte nevezte ki. — A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter *Schöpfán Géza* eperjesi ág. hitv. ev. főgimnáziumi okleveles helyettes-tanárt ugyanezen főgimnáziumhoz — a fennálló szerződésből kifolyólag — rendes tanárrá nevezte ki.

— **Új honvéd-hadnagy.** A király *Przibiszlawssky Ferencz* honvéd-akadémikust 1904. szept. 1-től számítható ranggal a kassai 9. honvédezeredhez hadnagygyá nevezte ki.

— **Új hadapród-tiszthelyettesek.** A cs. és kir. 67. gyalogezredhez a következő végzett hadapródiskolai növendékeket nevezték ki tiszthelyettesekül: *Berthold Wernert, Müller Vilmost, Csakurda Henriket.* — A cs. és kir. 18. hadosztály-tüzérezredhez pedig kinevezték: *Faulhaber Sigfriedet.* — A m. kir. 9-ik honvédezeredhez kinevezték: *Szedlacsék Jánost, Bereghy Józsefet, Gerecs Jánost, Boháska Mátyást, Kohut Imrét és réti Nemessányi Aladárt.*

— **Halálozás.** Aug. 26-ikán hunyt el Budapesten kálnói és ádámföldi *Bornemissa Boldissár*, a m. kir. államrendőrség főparancsnoka.

— **Szabadságolás.** Dr. *Holénia Gyula* városi főorvos és kórházigazgató 14 napi szabadságra ment. Helyettese dr. *Horovits Imre* tb. főorvos.

— **Adomány.** A bártfai és szepesváraljai tűzkárosultaknak a *kassai vöröskereszt-főkegyelet* 50—50 koronát adományozott.

— **A kir. kath. főgimnáziumi** róm. kath. tanulókat segítő egyesület aug. 27-ikén, délután 3 órakor tartja választmányi és szept. 4-ikén délután 3 órakor évi közgyűlését. *Az elnökség.*

— **A kir. kath. főgimnázium** 1905—6. iskolai évi felvételei szeptember 1., 2. és 4-ikén d. e. 8—12 óráig, a tornacsarnokban történnek. Felvételi díjak 12 kor. 40 fill., évi tandíj 60 kor. *Az igazgatóság.*

— **Az eperjesi m. kir. állami tanítónőképző-intézet** kapcsolatos gyakorló elemi iskolában és óvóintézetben a beiratás szeptember 4-ikén d. e. 8 órától 12-ig lesz. *Düss Mária*, igazgató.

— **Az eperjesi ág. hitv. ev. I. egyház elemi és polgári leányiskolájába** való beiratások szept. 1., 2. és 4-ik napjain d. e. 8—12-ig és d. u. 3—5-ig a polg. iskola emeleti nagyobb tantermében, illetve az elemi iskola III—IV. fiúosztályába való beiratások a Kollégium földszinti tantermében fognak eszközöltetni a következő sorrendben: szeptember 1-jén felvétetnek az ág. hitv. ev. növendékek; szept. 2-ikán a másvallású mult évi növendékeink és szept. 4-ikén a másvallású új növendékek. Kivánatos, hogy ez alkalomra a gyermekek szülők vagy gyámjaik kíséretében jelenjenek meg és születési, iskolai, oltási, illetve újraultási bizonyítványukat magukkal hozzák. A pótló-, javító- és felvételi vizsgálatok megelőzőleg aug. 31-ikén d. u. 2 órától fognak megtartatni. *Az igazgatóság.*

— **A bártfai m. kir. áll. gimnáziumnál** a tanulók szabályszerű beírása szept. 1., 2. és 4. napjain délelőtt 9-től 12-ig lesz. Mindazon tanulók, a kik első ízben lépnek a bártfai gimnáziumba, beiratkozásukkor *születési* (keresztlevél) *újraultási* és *iskolai* bizonyítványt tartoznak bemutatni. A tandíj 48 kor., melyet négy egyenlő részletben is de legkésőbb okt. 15., decz. 1., márcz. 15. május 1-jéig kell lefizetni. A beiratkozáskor fizetni kell: 6 kor. felvételi díjat, 1 kor. ifjúságkönyvtári, 1 kor. évvégi értesítői és 1 kor. énekdíjat; tehát összesen 9 koronát. Tandíjmentességet az intézet igazgatójához címzett folyamodvány alakjában lehet kérni; a kérvény bélyegtelen, de mellékelni kell egy évnél nem régebbi szegénységi és iskolai bizonyítványt. Az így felszerelt kérvényt szept. 10-ikéig kell beadni. A javító (esetleg főlvételi) vizsgálatok augusztus 31-ikén délelőtt 10 órakor kezdődnek. *Bártfa, 1905. aug. 24. Az igazgatóság.*

— **Az iglói áll. polgári fiúiskolában** a beiratásokat szept. 1., 2., 3. és 4-ikén eszközlik; ugyanakkor tartják a díjmentes főlvételi vizsgálatokat. Az intézet bármely osztályába fölvehető minden oly tanuló, a ki koránál fogva beillik az általa kijelölt osztályba és az azon osztályban szükséges előkészültségét bizonyítványon vagy főlvételi vizsgálat útján igazolja. A beiratási díj 2 kor., tandíj 12 kor. fizetendő. Könyvtári járuléka 1 kor. Vagyontalan szülők szorgalmas gyermekei a tandíj fizetése alól fölmentetnek, sőt tankönyvekkel is segélyeztetnek. A vidéki tanulók tisztességes polgári házaknál teljes ellátást havi 20—36 koronáért kaphatnak;

csupán lakásért 8—12 kor. fizetendő. Tanulóink a helybeli főgimnázium alumneumában is étkezhetnek, a hol jutányos áron jó ellátásban részesülnek. Ebéd- s vacsoráért egész évre 120 kor. előleges félévi részletekben fizetendő.

— **Pályázat.** A szekesői járás főszolgabírói hivatala pályázatot hirdet a sverzsói körjegyzői állásra. Javadalom 1600 kor. fizetés, 200 kor. lakbér és 400 kor. vegyes átalány. Határidő: szeptember 10. A választás Sverzsón lesz szeptember 12-ikén d. u. 3 órakor.

— **Vay Ádám holttestének hazaszállítása.** Vay Ádámnak, II. Rákóczi Ferencz titkárának holttestét a danzigi Erzsébet-templomból exhumálják és haza hozzák. Vay Ádám a család ifjabb bárói ágának volt a megalapítója. Születési éve ismeretlen, első szerepléséről 1679-ből van tudomásunk, mikor Thököly táborában harczolt. Ettől fogva hosszabb ideig ingadozott az udvar és a felkelők között, míg végre a bécsi udvar teljesen a II. Rákóczi Ferencz pártjára hajtott. Nagy szerepet játszott a Rákóczi-féle fölkelésben: a fejedelem főmarsallja, Békésmegye főispánja, a jászkúnok kapitánya és Munkács parancsnoka lett. Híve maradt Rákóczi-nak még száműzetésében is. 1711-ben követte Lengyelországba és ott még ugyanazon évben meghalt. Vagyontát I. Lipót elkoboztatta. Most a család hazahozatja a hontalanul elhunyt szabadságharcos tetemét.

— **Felvidéki régészeti emlékek.** Építészeti s történelmi emlékekben Magyarországnak talán egy vidéke sem olyan gazdag, mint a Felvidék. A Felvidék városai: Eperjes, Lőcse, Késmárk, Igló mindmennyi érdekes látinivaló azoknak, a kik a mult idők építészeti emlékeit kutatják. De nemcsak építészeti emlékek vannak itt nagy számmal, hanem régészeti s történelmi emlékek is. Mutatta ezt a kassai Rákóczy-ereklyekiállítás, a hol a nagybecsű ereklyék jelentékeny része a Felvidékről került ki. Azon kellene lenni, hogy ez emlékek összegyűjtessenek — szóval a felvidéki városokban, ha kis arányokban is, de múzeumok rendezésének be. Ezen a téren már észlelhető a haladás. A sorst a Kassai Múzeum újjáalkotása nyitja meg. Aztán újban Bártfán rendeztek be múzeumot, most meg Eperjesen indult meg a mozgalom múzeum létesítése érdekében. Irodalmi szempontból is sok becses anyag hever kihasználatlanul. Ámbár sok mulasztást tett jóvá a Szepesvármegyei Tört. Társ., mely «Szepesvármegye történelmi emlékei» cím alatt díszes kötetekben bocsárja közre vármegyéje építészeti, régiségi s történelmi emlékeit. *Nem lehet-e est a példát Szepesvármegyében is követni?*

— **Emlék a branyiszközi hősöknek.** A Szepesváralja melletti Korotnokon mindezeideig jeltelen sírban pihen a tizenhárom honvéd, a kik a branyiszközi ütközetben a hazáért kiontottak vérüket. Végre most a hazafias közönség áldozatkészségéből díszes emléket állítanak a sírphant fölé, a melyet Fakits Ernő fiatal szobrászművész készített el. Fakits művészi becsű emléket mintázott, a mely méltóan fogja hirdetni a hősök emlékezetét. Hősiességüket jelképezi a művész abban a honvéd katonában, a ki szuronyt szegezve rohan előre, mint egykoron ők rohantak a véres csatába. Az emlék másfélzeres éretnagságú lesz s haraszi természetből faragják. Az ünnepélyes fölvatást jövő esztendőben tartják meg.

— **A kassai atlétikai versenyen,** melyet országos jelleggel rendezett augusztus 20-ikán a Kassai Jogász Sport-Egylet, résztvett az E. T. V. E. is. És pedig a *magasugrásban* Kovács lett második 163 cm.-rel. A *távolugrásban* ugyanő második 590 cm.-rel. A 400 m.-es *stafétafutásban* az E. T. V. E. csapata harmadik lett. A csapat tagjai: Krizs, Gyuk, Mauks és Gamauf voltak.

— **A bártfai és szepesváraljai tűzkárosultak segítése.** Bártfa és Szepesváralja városokban a közelmultban dühöngött tűzvész alkalmával károsult lakosság nyomasztó helyzetének enyhítése céljából az Eperjesi Ipartestület részéről megindított gyűjtés befejeztetvén, a segélyezéshez a következő nemesszív emberbarátok voltak szívesek hozzájárulni: 6 kor.-val: Kamenitzky András; 5 kor.-val: Csintalan Mihály, Grega András, Kobilicz Frigyes; 4 kor.-val: Grieger József, özv. Kiszely Mártonné; 3 kor.-val: Divald Lajos; 2 kor.-val: Brestyenszky György, Verdon László, Benyó Antal, Dvorszky János, Gaál András, Próner Károly, Schütze Henrik, Jocsák Bálint, Gratzl András, Grieger Tivadar, Hartstein Adolf, Sitányi József, Friedrich Vilmos, Szabonos András, Chamilla András, Bednarik Győző; 1 korona 50 fillérel: Gyagyovszky Sándor; 1 kor.-val: Csongrádi György, Kubik Sándor, özv. Lieb Imréné, Makara György, Marinyák Lajos, Kóch Tivadar, Grün Lajos, Szilvassy Lajos, Bilich Sándor, Gabona József, Ortancsik József, Hrabcsák Géza, Lipták Ambrus, Fenyus János, Lukács József, Hajdu Bertalan, Jaczkó György, Marczinkó János, Hartman Samu, Mochnay Kálmán, Krucsay Vincze, Wunsch József, Miklósi Mihály, Miklós Ferencz, Tarbajovszky János, Bilich Ferencz, Orokóczky József, Kaluzsa

Félix, Stehr Mór, Krucsay Lajos, Tamássy Károly, Klein Izsák, Füller János, Kubik András, Kosziczky János, N. N., Kollár András, Pottas József, Fabian István, Szabol Palkó György, Kanyuch György, Borodács Ede, Tydor Lipót, N. N., Klein János, Werther Jakab, Sitányi Béla, Gregor Gerő, Maguth Miklós, özv. Gally Gusztáv, Saláta András, Olejár István, Lútočka Dániel, Hook Pál, Máthé Ernő, Voloszinovits Jánosné, Bodnár András, Szilvassy András, Herkely János, Sandalla István, Cziel János, Spanner Róbert, Lintner Károly, Jurik István, Árje Vilmos; 72 fillérel: Fridery Kálmán; 70 fillérel: Lerner Mór, Marhefka István; 60 fillérel: N. N., Mathia Mátyás; 50 fillérel: Feldmann Gyula, Éliás József, Novotni György, Lescsányi András, Herz Mór, Kazsimir János, Hertzka Simon, Sitár József, N. N.; 40 fillérel: Soltész István, N. N., Kovaly Mihály, Mihók István, Hajduczky András, Hudák József, Lipták István, Márton István, Szeman András, Zarembo Ferencz; 30 f.-rel: Potas A., Bloch Salamon, Neumann József; 20 fillérel: N. N., N. N. Összes gyűjtés 143 korona 62 fillér. Az Eperjesi Ipartestület adománya 97 korona, az iparos Kuglizó-egylet adománya 60 korona. Fősszeg 300 korona 62 fillér. Ez összegből 200 korona a szepesváraljai, 100 korona a bártfai tűzkárosultaknak elküldött; 62 fillér pedig portóra fordított. Ez alkalommal az ipartestület elnöksége, a tűzkárosultak nevében is, hálás köszönetét nyilvánítja a fenti adományokért — *Köszönetnyilvánítás.* A tekintetes Ipartestületnek, Eperjes. Hálás köszönettel elismerjük azon 200 kor. összegnek átvételét, melyet szegény tűzkárosultjaink javára gyűjteni és e hó 17-ikén 466. sz. alatt ide küldeni méltóztatott. Szepesváralja, 1905. aug. 19-ikén. *Zemancsik István* s. k., a segélybizottság elnöke. — *Bártfa szab. kir. város tanácsa.* 2187—1905. kig. sz. *Tekintetes Előjáróság!* Folyó évi 466. sz. a. tűzkárosultjaink javára küldött (100) egyszáz korona átvételét van szerencsénk ezennel elismerni. Ez alkalommal el nem mulaszthatjuk teljes mérvben hálánk és köszönetünk őszinte kifejezését, egyúttal elismerésünket nyilvánítani azon nemes, jóindulatot tanúsító eljárásért is, melylyel hivatala körébe a sors által sújtott iparos-társaknak segélyezését is bevonni sziveskedett. Kérjük, hogy az összeghez hozzájárultaknak külön-külön legmélyebb köszönetünket tudomásul adni sziveskedjék. *Bártfa, 1905. aug. 18. Rhody Alajos* s. k., polgármester.

— *Iskolaszéki ülés.* Az eperjesi ág. h. ev. I. egyház iskolaszéke dr. *Mikler Károly* és ifj. *Draskóczy Lajos* lelkész elnöke alatt augusztus 22-ikén ülést tartott. Az iskolaszék örömmel értesült arról, hogy *Oeschger Adél* tanítónő, ki az elmúlt iskolai év utolsó harmadában egészségi állapota miatt a tanítástól tartózkodni volt kénytelen, teljesen felépült és szeptember 1-jétől kezdve tanítónői működését újból megkezdte. Az iskolaszék — nehogy esetleg túleröltetés álljon be — úgy intézkedett, hogy *Oeschger Adél* tanónai hárommal leszállítottassanak. Ennek a három németnyelvi órának ellátására pedig *Sautórisz Frigyes* koll. főgimnáziumi tanárt kérték fel. — Fontos tárgya volt az ülésnek a polgári és elemi iskolák igazgatói állásának betöltése. Miután az eddigi igazgató, *Oeschger Adél*, ki ezt az állást nagy szakértelemmel és odaadással töltötte be, kijelentette, hogy egészségi és más személyi okoknál fogva az igazgatói állásra a következő három évi ciklusban nem reflektál: az iskolaszék igazgatójának három évre *Durst Győző* elemi iskolai tanítót választotta meg. — *A Melczér Elza* lemondásával megüresedett kisegítő polgári iskolai tanítónői állás betöltése is napirenden volt. Miután azonban csak két jelentkező akadt, t. i. *Kertscher Laura* és *Reichl Malvin* és ezek közül is *Kertscher Laura* időközben visszalépett, az iskolaszék azt határozta, hogy a pályázati határidő szept. 1-jéig meghosszabbíttassék és felkérte az elnökséget, hogy a szakiskolák vezetőivel érintkezvén, lehetővé tegye, hogy az iskolaszék több reflektáns között választhasson.

— *Vállalkozás.* A miskolcz-gerenda-szvidniki ország-határszéli állami közúton levő 15. és 152. számú farácsk-hidak helyreállítását 3960 kor. 86 fillérért *Schreiber* és *Szántó* eperjesi társvállalkozók kapták meg.

— *A hadseregbeli ellenőrzési szemle* Eperjes sz. kir. városára nézve október 2-ikán, a siroakai járásra nézve okt. 3—8. napján Eperjesen, *Bártfa* városára nézve okt. 2-ikán, a szekeső járásra nézve *Bártfán* okt. 3—6. napján; a makoviczai járásra nézve *Felsőszvidniken*

okt. 8—12. napján; a tapolyi járásra nézve *Girálton* okt. 14—16. napján, az alsótarczai járásra nézve *Lemesen* okt. 18—21. napján; a felsőtarczai járásra nézve *Kisszebenben* okt. 23—26. napján, *Kisszeben városában* okt. 27-ikén. Utószemle Eperjesen nov. 14. és 15. napján.

— *Állami kedvezmény.* A m. kir. földművelésügyi miniszter — a m. kir. pénzügyi és kereskedelemügyi miniszterrel egyetértőleg — a *Ghillány Antal* és *László-féle* családi alapítványhoz tartozó s *Szinyetűfalú* községben fekvő mezőgazdasági szeszgyár részére az 1899. évi XLIX. törvényekben biztosított állami kedvezményeket megadta.

— *Angol társaság Vörösvágáson.* Aug. 24-ikén délután 4 ó. 48 p.-kor berobogó oderbergi vonattal érkezett *Kassára* a londoni Politechnika-egyesület utazási osztálya által Magyarország megtekintésére vezetett kiránduló társaság. A pályaudvaron *Münster Tivadar* polgármester fogadta őket szíves üdvözlő-beszéddel. A *Kassára* érkező angol társaság egy része már a pályaudvaron elvált, hogy megtekintse a *dubniki és vörösvágási opálbányákat, valamint a sóvári sótelepeket.* A *Kassán* tartózkodó társaság péntek reggel utazik *Tokaj* felé, hol a nagy szőlőtelepet, *Debreczenbe*, hol a *Hortobágyot* tekintik meg, és végül *Budapest* megtekintésére utaznak.

— *A kassai kardaffér* dolgában a kassai szocialdemokrata párt aug. 24-ikén este 6 órakor az Erzsébet-téren négygyűlést tartott, melyen többek közt az eperjesi szocialdemokrata párt nevében *Haness Sándor* beszélt.

— *Eredeti amatőr-fényképezési gépek,* friss és kifogástalan lemezek, papírok, továbbá vegyi-szerek gyári árjegyzék szerinti áron kaphatók *Cattarino Sándornál* Eperjesen. — Ugyanott eredeti áron megrendelhetők: *Zeiss-, Götz-, Voigtlander- és Busch-féle* lencsék s látzerészeti cikkek.

— *Tűzek.* A második tűzvész óta *Bártfán* már négy tüzeset volt a *Kolostor-utcában.* Nagyobb pusztítást csupán a hétfő-esti tűz okozott. Hétfőn este úgy féltíz óra tájban *Sternfeld* asztalosműhelyében ütött ki a tűz és rövid időre már a szomszédos *Mankovits-, Novák-, Hauser-házak* is lángokban állottak. Mialatt itt nagy erőfeszítések mellett a tűz tovaerjedését meggátolni igyekeztek, a *Főtéren* levő *Fränkel-ház* teteje a szélről odasodort tüzes szikráktól kigyuladt. E híre a tűzoltóság egyrésze a *Főtérre* vonult, de már a tetőzetet megmenteni nem tudta. A lángok elborították a *Holénia-ház* tetőzetét is és az is leégett. A tűz minden bizonyossággal gyújtogatásból keletkezett. A renőrség nyomozásai eddig eredményre nem vezettek. A letartóztatott *Mayer* kereskedőt és feleségét, kiket *Breuer* utazó jelentett fel, mert látta őket a *Fränkel-ház* padlásán gyertyával járnai, szabadon bocsátották, minthogy a vizsgálat során semmi terhelő adat ellenük fel nem merült és több szavahihető tanú állítása szerint a *Kolostor-utczából* átszaporító szikrák okozták a *Fränkel-ház* égését.

— *Orvosi körökben* már rég ismert tény, hogy a *Ferencz József-keserűvíz* valamennyi hasonló vizet, tartós hashajtó hatása és említésre méltó kellemes ízénél fogva, már kis adagban is tetemesen felülmulja. Kérjünk határozottan *Ferencz József-keserűvizet.*

— *Az útmesterek és útbiztosok* kiképzésére szolgáló és f. é. decz. 1-jétől kezdődő két évi 4—4 havi tanfolyamra a nem szolgálatban lévők is felvétetnek korlátolt számban. A felvételre vonatkozó feltételek az eperjesi kir. államépítészeti hivatalnál megtudhatók, hová e tárgyban a folyamodványok — a kereskedelemügyi miniszter úrhoz címelve — nyújtandók be.

— *Kéményseprői állás.* *Bártfa* sz. kir. város tanácsa közhírré teszi, hogy a város, a fürdő, *Zabava, Mihályó- és Posztajekből* alakított terület kéményseprői állására pályázat nyitattak. A kérvények beadására határnapul aug. 31-ikének déli 12 órája tüzetik ki. A kérvények a város polgármesterének adandók át.

— *Szemét az utcaszabályozásnál.* Többeknek feltűnt már, hogy a *Káivaria-utczának* szélesítése alkalmából szükségessé vált feltöltésénél oda nemcsak törmelékét vagy földet, de mindentéle rothadó és büzt terjesztő szemetet, sőt lehet mondani, trágyát hordanak. Ennek a közegészségügyellenes eljárásnak beszüntetése végett — mint értesülünk — dr. *Mosanszky Titusz,* tb. városi főorvos beadvánnyal fordult Eperjes sz. kir. város polgármesteréhez.

— *Modern ridikülők, szivar-, pénz- és oldaltárczák* valódi ezüst veretekkel *Cattarino Sándornál* Eperjesen.

— *Nyílt pályán megállt vonat.* Az Eperjesről reggel 7 óra 15 perczkor *Bártfára* induló vonat utasai között e napokban nagy riadalmat keltett, hogy *Sebeskellemes állomás* előtt a vonat hirtelen megállt. Az utasok, kik valamelyes szerencsétlenségtől tartottak, ijedten ugrottak ki a kocsikból. A mozdony emeltyű-rúdja ugyanis eltört s ez volt az oka, hogy a vonat megállt. A vonat azután 1 óra késéssel tovább indult.

— *A F. M. K. E. közgyűlése.* A *Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület* aug. 23-ikán tartotta *Árva-várában,* a *Thurzók* ősi fészkeben huszonharmadik évi közgyűlést. A közgyűlést megelőzte az ig.-választmányi ülés *Alsókubinban.* A választmányi ülésen *Thuróczy Vilmos* nyitrai főispán elnökelt. Az igazgató-választmányi ülés után a tagok egyrésze, mely *Árva-várán* kapott szállást, odahajtatott. A közgyűlés tizenegy órakor vette kezdetét. Megnyitóbeszédében *Thuróczy főispán* a népoktatási tervszellel foglalkozott és azt az álláspontot foglalta el, hogy a népoktatás minden irányban nemzeti legyen. *Thuróczy* beszédét nagy lelkesedéssel fogadták, mire *Csillaghy József,* *Arvamegye* főispánja üdvözölte a megjelenteket, majd *Oberschall Pál,* mint a *Pozsonyi Közművelődési Egyesület,* *Nikházy Gyula,* mint a *Magyar Kárpát-Egyesület* kiküldötte, mondottak rövid üdvözlőbeszédet. Kívülök az *Eperjesi Széchenyikört* dr. *E. Nagy Olivér* jogakad. tanár, *Körmöczbánya városát* *Palkovics Emil* polgármester, a *Múzeumok és Könyvtárak Országos Egyesületét* *György Aladár,* az *Orsz. Nemzeti Szövetséget* *Szandy Károly* titkár képviselte; *Lits Gyula* honti főispán *József kir. hercegről,* az egyesület elhunyt védnökéről mondott megható emlékbeszédet. Azután *Gyürky Géza* ügyvezető alelnök az egyesület beszámolóját mondta el. Végül *Hetsch Ödön* fővárosi ügyvéd beszélt a nemzetiségi kérdésről és a magyarság hivatásáról a *Felvidéken.* Közgyűlés után kirándultak a résztvevők *Zakopane* lengyel fürdőbe és innen a *Halastóhoz* és a *Tengerszemhez.*

— *A tátrai borvásár.* *Tátralomnicz*on megnyílt aug. 19-ikén a *Bortermelők Országos Szövete* kezete által rendezett borkiállítás, mely 60 kiállítótól 188 különböző fajta borokat mutatott be; és lehet mondani, hogy *Magyarország* 21 borvidékének majd minden bora kitűnő példányokban van képviselve. A kiállítást *Bernáth Béla* országgy. képviselő, a szövetezet alelnöke rövid beszéddel megnyitotta és a szövetezet igazgatója: *Drucker,* egy tartalmas előadásban ismertette a kiállítás célját, mely főleg abban keresendő, hogy mind a honi, mind a külföldi közönség megismerkedjék a magyar fajták kitűnő minőségével és az eredeti termelőkkel. Jelenvoltak a megnyitásnál: *Fischer Miklós* tanár, a *Magyarországi Kárpát-egylet* alelnöke, *Döller Antal* ny. őrnagy *Késmárkról,* *Andaházy* volt liptómezei alispán, *Berzeviczy* *Egyed Kassáról,* a *Hálókocsi-társulat* igazgatója: *Gerenday,* és számos fürdővendég. A látogatás főleg a délutáni órákban nagyon élénk volt. Csemegeszőlő is ki volt állítva, a korai idő daczára nagy választékban. Borok palackonként árultattak, és a különféle kitűnő borok nagy kelendőségnek örvendtek. Kiemeljük a felsőmagyarországi kiállítók közül: néhai *Szabó Gyula* aszúborait, azután *Bernáth Bélát,* *Kovács Ferenczet* *Tályáról,* *Láczayt Patakról.* Továbbá felemlítjük a másféle borok közül gr. *Apponyi Sándor* veres-borát *Lengyeliből* (*Tolnamegye*), *Jansics Sándor* burgundi veres-borát *Siklósból* (*Baranyam.*), *Horváth Istvánnak* mintaszerűen kezelt bércei fehér-borait *Örkényből* (*Pest-megy*e) stb. Nagyon sokakat kellene felsorolni; azért utalunk a kitűnően összeállított katalogusra, melyben minden adatot megtalálni és mely bő tájékozást nyújt *Magyarország* mai bortermelésének állapota felől.

— *Tolvaj kocsisok.* *Danielovics Béla* helybeli óras üzletbe beállított mult pénteken két kocsis, kik közös órájuk eltört üvegjét akarták egy újjal kicseréltetni. Míg a kereskedő az óraüvegek közt kutatott, addig a két kocsis a dolgozó-asztalkáról két értékés ezüst órát ellopott. Csak tá-vozásuk után jött rá a lopásra a kereskedő, ki nyomban jelentést tett az esetről a rendőrségnek, mely a tolvajokat már el is fogta.

— *A kosztpénz.* A *budapesti törvényszék* felebezési tanácsa egy konkrét eset alkalmából kimondta, hogy a tanuló-növendékek teljes ellátására vonatkozó szerződés csak felmondással szüntethető meg. Ebből következik, hogy a tanuló-növendékeknek az iskolai év folyamán szünidőre való eltávózása — mint az egyik

FERENCZ JÓZSEF KESERŰVIZ

AZ EGYEDÜL ELISMERT KELLEMES IZŰ TERMÉSZETES HASHAJTÓSZER.

szereződő fé
meg nem
felelően kit
havi összeg
szegében k
fia a hóna
egyenlítésé
— Fe
szerint ts
czon 9, T
már megs
toroklob
— Or
ségek köz
ség, étvág
zunk, ha
használnák
sos hízaló
erősítő és
latos napo

MDAI
ZETE
JES
E
NDAJÁT
E
ANYOK
ÉS
TÉSI
ÁK:
ÖK =
ÉKEK
K =
TOK
K =
CIÓK
ANYOK
ÉSOKE
LYOK
LEK
IROK
KOK
SSAL
LEK
SZOK
TYÁK
ÁK *
ZLETI
EK ::
ÉSEK
YEK
S,
S
OS
sére.
TEKU
R~
ER-
E...
M
törv. véd
haj-á
öregék,
vegykés
hajnöves
h

Vas
Első
Szár
oly
mód
hasi
tekb
ve
Kapha

pal
vis
1
3
1

Re

Cser

Árok-uteza 37. sz. házban a
II. emeleti lakás
= kiadó. =

Jó házból való fiút
tanoncznak
felfogadok.
Holénia Béla fűszerkereskedő
Eperjes.

Egy helybeli intelligens családnál
nagyobb
iskolásleány
lakás- és teljes ellátásra
1905. szeptember 1-jétől
= fölvétetik. =
Czím a kiadóhivatalban.

— Micsoda?!... = A papa megengedte, hiszen
Jakobi-féle ANTINIKOTIN-CIGARETTAHÜVELY.

Figyelem! Valódi csak szivarozókatéba.
Gyár: Bécs, Paristengasse.

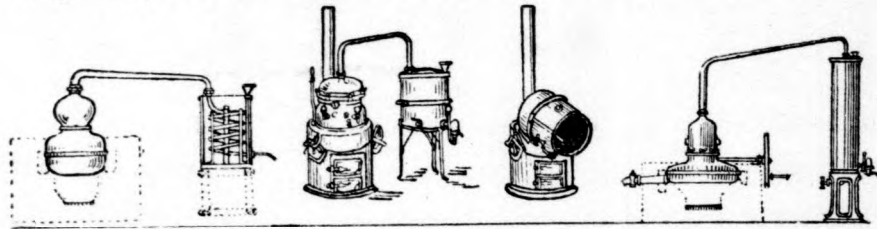
Szeszgyár
780 hliter contingenssel, vasút mentén,
30 darab marhát hízalóba keres,
vagy bérbeadó.
Lipthay Ágost műszaki tanácsos,
Budapest, Döbrentei-tér 4.

Sangerhauseni Gépgyár és Vasöntőde Részvénytársaság

ezelőtt Hornung és Rabe

Budapest, V., Csáklya-uteza 3. sz.

Mindenemű készülékek
kisebbszerű leparláshoz.

Különféle **pálinkaüstök** mindenemű gyümölcs, törköly és borseprő leparláshoz.
Pálinkafinomító, essenzia-, likőr- és cognac-leparlók minden kivitelben.
Minden készülék, kívánatra: kavaramű- vízfürdő-, dephlegmator-ral vagy anélkül,
valamint minden más kivitelben készítették.

Költségvetések és tervezetek teljes berendezésekre díjmentesen!
Szakszerű tanácsokkal szívesen szolgálunk,
Jó és gondos kivitel jutányos árak mellett!

1868 óta forgalomban.
Berger-féle
gyógy-kátrány-szappan,

orvos tekintélyek által ajánlva, Európa legtöbb államában lényegesen sikeresen alkalmazták a kátrányzsappan -etval' a

mindennemű bőrkütegek

ellen, nevezetesen idült pikkely-sömör, elődái kütegek, ugyazir ten orr-rezeség, ótvár, fagydag, lábizzadás, fül- és szakkalkorpa ellen. A Berger-féle kátrányzsappan tartalmazza a **fin-kátrány**-nak 40%-át és minden egyéb, a kereskedelemben előforduló kátrányzsappanoktól lényegesen különbözik. Idült bőrbetegségekkel sikeresen alkalmazták a kátrányzsappan -etval' a

Berger-féle kátrány-kénszappan.

Mini gyöngyebb kátrányzsappan az areőr tisztítási-teljesítéssel ellátottak, a gyermeknek valamennyi lebetegése ellen telj mulhollan börtisztító, **mosdó és firdőzsappan mindennapi használatra szolgál** 6181

Berger-féle glicerín-kátrányzsappan

35% glicerín-tartalommal és finom illattal.
Mint kiváló bőrpóroló szer kitűnő eredménnyel használtatik továbbá a:

Berger-féle borax-szappan.

kiütések, napcsütés, szepő, mitesszer és egyéb bőrbajok ellen.

Ara minden fajnak 70fillér használati utasítással együtt. A vásárlásnál határozottan Berger-féle kátrány-szappant és borax-szappant kérjen és nézze meg az itt látható védjegyet és a G. Hell & Comp. cégjegyzést minden címken.

Kitűntetve díszoklevéllel

Bécsben 1868-ban és aranyéremmel a párisi világtállításon 1900.

Minden egyéb gyógy- és egészség szappan, mely Berger-féle gyártmány, a minden szappanhoz mellékelte használati utasításon fel van sorolva.

Kapható minden gyógytárban és hasonló üzletben.

Nagybáu: **G. Hell & Comp., Wien I., Biberstr. 8.**
Magyarországi főraktár: **Fürdő József gyógyszer-tára**
Budapest, Király-u., Thallayner és Seitz, Zrinyi-utca.
Kisebnyben Magyarország összes gyó zszertáraiban.

Kapható **Eperjesen** Korn Vilmos úr gyógyszer-tárában, valamint Magyarország összes gyógyszer-táraiban.

Schicht-szappan!

(«Szarvas»- vagy «kulcs»-szappan.)

Legjobb, legkiadósabb s azért a leg-
olcsóbb szappan.
Ment mindenemű káros alkatrészekről.

Mindenütt kapható.

A vásárlásnál különösen ügyeljünk arra, hogy minden darab szappan «Schicht» névvel és a szarvas- vagy a kulcs-védjeggyel legyen ellátva.

Keil-lakk

legkitűnőbb mázolószér puha-padló számára.

Keil-féle viaszkenőcs kemény-padló számára.
Keil-féle fehér «Glasur»-fénymáz 90 fillér.
Keil-féle arany-fénymáz képeretekhez 40 fill.
Keil-féle szalmakalap-festék minden színben.

Mindenkor kaphatók:

Gallotsik J. Vilmos cégnél Eperjesen.

Igló: Danielisz Lajos. Kisszeben: Kasewits J. János.
Kassa: ifj. Novelly Sándor Utóda.

Köszvény és csúz ellen legsikeresebb az egész világon ismert és kedvelt **KRIEGNER-féle**

REPARATOR

egy nagy üveg 2 korona, kis üveg 1 korona.
Kapható a gyógyszer-tárakban. Óvakodjunk utánzatoktól!

Főraktár:
KRIEGNER GYÖRGY „Korona”-gyógyszertára
Budapest, VIII., Kálvin-tér.

„MAYER”-gépgyár

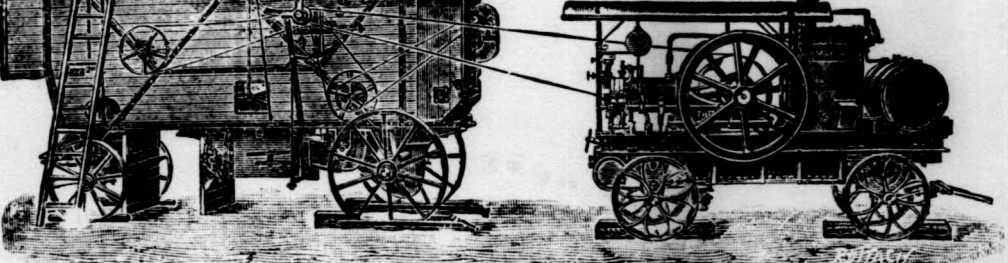
vas- és fémöntőde részvénytársaság, Szombathely.

Raktár: Budapest, V., Lipót-körút 15.
Készít mindenemű

Gazdasági gépeket, u. m.: szénagyűjtők, ekék, boronák, szecska-
vágók, répavágók, morzsolók és darálók stb. a legjobb kivitelben,
kitűnő szerkezetű Benzin- és szívó-gázmotorokat 2—50 lóerőig.

Benzin-motoros cséplőkészletek.

Legolcsóbb üzem! Tűzveszély kizárva!

Malomépitészet: Új hengerek, minden e szakmába vágó gép gyártása
Teljes műalmi berendezések.

Különlegesség: Legújabb szerkezetű borprések, szállózúzóok
és szabad. víznyomású borsajtók.
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Kívánatra minden szükségletre külön költségvetés.